

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee
regina.hermandi@kliimaministeerium.ee

Teie 06.11.2025 nr 1-4/25/4844

Meie 14.11.2025 nr 4/211

Arvamuse avaldamine elektrituruseaduse ning alkoholi-, tubaka-, ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Andres Sutt!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Kliimaministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust elektrituruseaduse ning alkoholi-, tubaka-, ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta, millega võimaldatakse elektrienergia suurtarbijatele madalamat taastuvenergia tasumäära. Järgnevalt esitame eelnõu kohta oma kommentaarid ja ettepanekud lähtudes elektrienergia suurtarbijate tagasisidest.

1. Madalam taastuvenergia tasumäär

Kaubanduskoda on varasematel aastatel korduvalt teinud ettepaneku lisada õigusaktidesse soodustusi, mis võimaldaksid vähendada elektrienergia lõpphinda ettevõtjate, sealhulgas suurtarbijate jaoks. Muu hulgas on meie ettepanekud puudutanud ka soodustusi seoses taastuvenergia tasuga.

Peame väga positiivseks, et Kliimaministeeriumis on valminud toetusmeede, mis võimaldab elektrienergia suurtarbijatel vähendada kulusid taastuvenergia tasule. See on väga vajalik samm elektrienergia suurtarbijate konkurentsivõime säilitamiseks ja üheks oluliseks eelduseks, et Eestisse tuleksid suuremahulised investeeringud.

Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse elektrituruseaduse §-i 59² lõigetega 4¹-4¹⁵, mis sisaldavad mitmeid tingimusi, mida peavad täitma elektrienergia suurtarbijad, kui nad soovivad kasutada madalamat taastuvenergia tasumäära.

Kaubanduskoda leiab, et eelnõus sisalduvate tingimuste tõttu ei pruugi osadel elektrienergia suurtarbijatel olla võimalik toetust taotleda või siis väheneb vähemalt osade suurtarbijate motivatsioon taotleda madalamat taastuvenergia tasumäära, kui toetusega kaasneb täiendav bürokraatia ja kulud. Seega võib juhtuda, et toetuse saamisel vähenevad suurtarbija kulud taastuvenergia tasule, kuid samas suureneb bürokraatia ja muud kulud.

Näiteks oleme saanud ühelt suurtarbijalt tagasisidet, et kui nad saaksid eelnõu jõustudes kasutada madalamat taastuvenergia tasumäära, siis selle tulemusel väheneksid nende kulud aastas ca 25 000 euro võrra. Samas kui toetuse saamiseks suureneb nende

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA

TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REGISTRIKOD 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub üle 3500 ettevõtte, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. Kõik liikmed annavad üle 40 protsendi Eesti ettevõtete käibest, ligi 40 protsendi puhaskasumist ja tasuvad üle 40 protsendi riiklikest maksudest. Koda esindab ja kaitseb kõigi ettevõtjate ühishuve ning on mitteriiklik ja apoliitiline organisatsioon.

bürokraatia ja kulud, siis ei pruugi neil saadavast toetusest palju abi olla ning nad ei hakkagi toetust taotlema.

Seega liiga rangete tingimuste kehtestamisega võib väheneda plaanitava toetusega kaasnev positiivne mõju, mida on kirjeldatud eelnõu seletuskirjas.

Kaubanduskoja seisukoht ja ettepanek:

- **Peame väga positiivseks, et Kliimaministeeriumis on valminud toetusmeede, mis võimaldab elektrienergia suurtarbijatel vähendada kulusid taastuenergia tasule.**
- **Näeme vajadust vaadata üle eelnõus sisalduvad toetuse tingimused, et võimalikult paljudel elektrienergia suurtarbijatel oleks võimalik toetust saada ja liiga ranged tingimused ei vähendaks suurtarbijate motivatsiooni toetust taotleda. Toetuse tingimused peaksid olema lihtsad, millega ei kaasne ettevõtjatele ebamõistlikku bürokraatiat ja kulusid. Järgnevates punktides teeme konkreetsemaid ettepanekuid toetuse tingimuste muutmiseks.**

2. Taastuenergia tootjaga sõlmitud elektrileping

Eelnõu § 1 punktiga 2 lisatakse elektrituruseadusesse muu hulgas § 59² lg 4¹ punkt 2, mille kohaselt võib elektrienergia tarbija taotleda madalamat taastuenergia tasumäära, kui ta on sõlminud taastuvelektrienergia tootjaga käesoleva seaduse § 3 punktis 8³ nimetatud elektrilepingu § 3 punktis 1¹ või punktis 17 nimetatud tarne teostamiseks ja tõendab taastuvelektrienergia tarbimist nimetatud tootja taastuvelektrienergiale väljastatud päritolutunnistuste kustutamise kaudu, mille alusel tõendatakse, et taotleja kogutarbimisest moodustab taastuvelektrienergia osa 2026. aastal vähemalt 10 protsenti, 2027. aastal 25 protsenti, 2028. aastal 35 protsenti ja alates 2029. aastast 50 protsenti.

Oleme saanud suurtarbijatelt selle sätte kohta mitmeid kommentaare ja ettepanekuid.

- Praktikas ei ole selliste elektrilepingute sõlmimine tänases turuolukorras võimalik, kuna enamik taastuvelektrienergia tootjaid ei paku bilansihalduse teenust, mis on eeltingimus otselepingute sõlmimiseks. Seetõttu ei ole ettevõtjatel realistlikku võimalust seda kriteeriumi täita, kuigi nad võivad samal ajal osta 100% taastuvelektrienergiat turupõhiselt läbi oma elektrimüüja. Seega plaanitav tingimus erineb oluliselt tavapärasest turupraktikast ning ei vasta täielikult taastuvelektrienergia kasutuse eesmärgile, kuna välistab ettevõtjad, kes kasutavad taastuvelektrienergiat läbi vahendajate, kuid ei osta seda otse tootjalt. Seetõttu teeme ettepaneku täpsustada eelnõus, et taastuvelektrienergia tarbimist võib tõendada ka elektrimüüja kaudu ostetud ja päritolutunnistuste alusel kinnitatud taastuvelektrienergia osakaalu põhjal, mitte üksnes otselepinguga tootjaga.
- Oleme saanud tagasisidet, et viidatud sätet tuleb muuta selliselt, et kui elektrienergia tarbijal on registreeritud Eleringis taastuvelektrienergia tootmiseseade, millel on kinnitatud õigus edastada elektrit otseliini kaudu oma

majandustegevuse teostamiseks ja ta tõendab taastuvelektrienergia tarbimist Eleringi taastuenergia infosüsteemis ja/või muus Eleringi andmesüsteemis, siis ka sellisel juhul on tarbijal õigus saada toetust.

- Viidatud säte viitab elektrienergia tarbija liitumispunktile. Paljud suurtarbijad ei ole ise vastavates liitumispunktides võrgulepingu osapooliks. Seetõttu teeme ettepaneku täiendada regulatsiooni selliselt, et oleks tagatud ka võrgulepingu osapooliks mitteolevate lõpptarbijate võimalus esitada taotlus põhivõrguettevõtjale, kui ta tõendab vastavas liitumispunktis mõõdetud elektrienergia tarbimist üksnes enda poolt.
- Eelnõu näeb ette nii PPA sõlmimist taastuvelektrienergia tootjaga kui päritolutunnistuste kustutamist. Selline konstruktsioon on nii eksitav kui mittevajalik. Esiteks ei ole "taastuvelektrienergia tootja" defineeritud mõiste. Teiseks näeb seadus ainsa taastuvelektrienergia tarbimise tõendamise vahendina ette päritolutunnistuste kustutamist. Päritolutunnistuste kasutamine on ka levinud ja toimiv turupraktika. Kokkuvõttes pole taastuenergia tarbimise tõendamise ahelat mõistlik hägustada täiendavate nõuetega elektrilepingu iseloomu ja selle teise osapooli kohta.

Kaubanduskoja ettepanek:

Palume muuta eelnõu § 1 punktis 2 elektrituruseaduse § 59² lg 4¹ punkti 2 sõnastust lähtuvalt eelnevatest kommentaaridest ja ettepanekutest.

3. Tegevusala

Eelnõu § 1 punktiga 2 lisatakse elektrituruseadusesse muu hulgas § 59² lg 4¹ punkt 4, mille kohaselt võib elektrienergia tarbija taotleda madalamat taastuenergia tasumäära, kui ta tegutseb põhitegevusalal, mis kuulub Euroopa Komisjoni teatise „Kliima-, keskkonnakaitse ja energiaalase riigiabi suunised alates aastast 2022“ (ELT C 80, 18.02.2022, lk 1–89) lisas nimetatud loetellu.

Teeme ettepaneku asendada viidatud sättes sõna „põhitegevusala“ sõnaga „tegevusala“. Samas jääks endiselt kehtima põhimõte, et toetuse saamiseks peab tegevusala olema seotud märkimisväärse elektrienergia tarbimisega ja vastama ELi riigiabi suuniste eesmärgile vältida süsinikulekke riski.

Selline muudatus tagab paindlikumad toetuse taotlemise tingimused ning annab rohkemetele suurtarbijatele võimaluse taotleda toetust. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et ka ELi riigiabi suunistes ei kasutata põhitegevusala mõistet, vaid üldisemat tegevusala mõistet. Meie ettepanek on kooskõlas ka ELi suuniste eesmärgiga tagada võrdsed konkurentsitingimused ja vältida olukorda, kus abikõlblikud elektrienergia tarbijad jäetakse põhjendamatult toetusest välja üksnes seetõttu, et nende majandustegevus on mitmekesine või põhitegevusala ei kajasta täielikult energiakulude tegelikku jaotust.

Lisaks jääb meile ebaselgeks, kuidas tehakse kindlaks, mis on elektrienergia tarbija põhitegevusala. Kas seda vaadatakse äriregistrist või vaadatakse seda, millistele

tegevusaladele kulub kõige rohkem elektrienergiat, või kasutatakse mingit muud meetodit?

Kaubanduskoja ettepanekud:

- Muuta eelnõu § 1 punktis 2 elektrituruseaduse § 59² lg 4¹ punkti 4 sõnastust ja sõnastada see järgmiselt:
„4) tegutseb tegevusalal, mis kuulub Euroopa Komisjoni teatise „Kliima-, keskkonnakaitse ja energiaalase riigiabi suunised alates aastast 2022“ (ELT C 80, 18.02.2022, lk 1–89) lisas nimetatud loetellu.“
- Kui eelnevat ettepanekut ei võeta arvesse, siis palume vähemalt seletuskirjas selgitada, kuidas tehakse kindlaks elektrienergia tarbija põhitegevusala.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja kommentaare ja ettepanekuid arvesse võtta.

Parimate soovidega,

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras

marko.udras@koda.ee